

2023-08-14 Nr. NV-2049

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-22-2207(3) TAIS-22-14563(5))		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS ĮSTATYMO NR. VIII-2043 6, 10, 22, 221, 23, 26 IR 27 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MOTORINIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ REGISTRACIJOS MOKESČIO ĮSTATYMO NR. XIII-2690 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne	<i>Vidaus reikalų ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta	<i>Pasirenkama</i> ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Sudaryti teisinės prielaidas pertvarkyti valstybės įmonę „Regitra“ į akcinę bendrovę **nuo 2024 m. liepos 1 d.** ir suteikti jai viešojo administravimo įgaliojimus.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (toliau - SEAKĮ) keitimą nulėmusios problemos:

- valstybės įmonės „Regitra“ teisinė forma neužtikrina galimo įmonės veiklos efektyvumo, gerosios valdysenos principų įgyvendinimo;
- nesuteikti viešojo administravimo įgaliojimai eismo saugumo srityje;
- Netiksliai reglamentuotas motorinių transporto priemonių ir (ar) priekabų dalyvavimas viešajame eisme.

Motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo (toliau – MTPRMĮ) įstatymo keitimą nulėmusios problemos:

- nėra įtvirtinta nuostata, kas priima sprendimus dėl motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio apskaičiavimo ir jo sumokėjimo;

Baigus VI „Regitra“ pertvarką, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos reguliavimo srityje neliktų įmonių, turinčių valstybės įmonės teisinę formą.

Įstatymais įgyvendinami:

1. Ekonominės plėtros ir bendradarbiavimo organizacijos (EBPO) pateiktos rekomendacijos Lietuvos įmonių valdymo sistemos atitikties EBPO nustatytiems standartams užtikrinimui;
2. Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, valstybės prioritetiniame projekte „Optimali valstybinių įmonių ir viešojo valdymo sistema“ nurodomas tikslas – peržiūrėti juridinių asmenų teisinių formų, kuriomis veikia valstybė, rūšis;
3. Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155, 5.6.1 darbas – numatyti valstybės įmonių pertvarkymą į kitos teisinės formos juridinius asmenis;
4. Valstybės valdomų įmonių pertvarkos ir valdymo centralizavimo priemonių plano, kuriam pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. sausio 11 d. pasitarime (protokolo Nr. 1, 1 klausimas), 31 priemonę „Valstybės įmonės „Regitra“ pertvarkymas į akcinę bendrovę“.
5. Valstybės kontrolės 2021 m. balandžio 26d. Valstybinio audito ataskaitoje „Valstybės ir savivaldybių valdomų įmonių bei viešųjų įstaigų valdysena“ pateiktos rekomendacijos - siekiant mažinti nepažangios teisinės formos valstybės įmonių (VI) skaičių, numatyti priemones jas pertvarkyti į kitų teisinių formų juridinius asmenis. - įgyvendinimas).

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS***SEAKĮ pakeitimo projekte siūloma:***

- pakeisti „Regitra“ teisinę formą iš valstybės įmonės į akcinę bendrovę;
- papildyti SEAKĮ 10 straipsnį nauja dalimi ir nustatyti konkrečius viešojo administravimo įgaliojimus eismo saugumo užtikrinimo srityje:
 - 1) atlikti motorinių transporto priemonių ir (ar) jų priekabų savininkų apskaitą (priimti ir tvarkyti nuosavybės teisės į motorines transporto priemones ir (ar) jų priekabas įgijimo arba perleidimo deklaravimo dokumentus, tvarkyti Transporto priemonių savininkų apskaitos informacinę sistemą);
 - 2) atlikti motorinių transporto priemonių ir (ar) jų priekabų registraciją (išduoti dokumentus, liudijančius apie transporto priemonės ir (ar) priekabos įregistravimą ir valstybinio registracijos numerio ženklus, sustabdyti ar panaikinti motorinės transporto priemonės ir (ar) priekabos leidimą dalyvauti viešajame eisme, tvarkyti Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registrą);
 - 3) atlikti motorinių transporto priemonių vairuotojų registraciją (vykdyti vairavimo egzaminavimą ir išduoti bei keisti motorinių transporto priemonių vairuotojų pažymėjimus, grąžinti teisę vairuoti motorines transporto priemones, tvarkyti Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių vairuotojų registrą);
 - 4) išduoti ir traukti į apskaitą vairuotojo kvalifikacijos korteles;
 - 5) išduoti ir traukti į apskaitą laikinuosius valstybinio numerio ženklus, skirtus motorinėms transporto priemonėms, priekaboms, savivaldžių automobilių bandymams ženklini;
- siūloma patikslinti SEAKĮ 10 str. 5 d., išbraukiant dalį Vidaus reikalų ministerijos ar jos įgaliotos institucijos funkcijų, nes šias funkcijas vykdys akcinė bendrovė „Regitra“;
- papildyti SEAKĮ 27 str. 4 d., siekiant aiškiai nustatyti, kad leidimą motorinei transporto priemonei ir (ar) priekabai dalyvauti viešajame eisme sustabdo Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registro tvarkytojas (AB „Regitra“);
- patikslinti kitas SEAKĮ nuostatas, kuriose minima VĮ „Regitra“, vietoje jos nurodant akcinę bendrovę „Regitra“.

MTPRMĮ pakeitimo projekte siūloma:

- akcinei bendrovei „Regitra“ suteikti įgaliojimus priimti *sprendimus* dėl motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio apskaičiavimo ir jo sumokėjimo.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Tam, kad tinkamai būtų įgyvendintas siūlomas teisinis reguliavimas, priėmus įstatymų projektus, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 23 straipsnio nustatyta tvarka turės būti parengtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl sutikimo pertvarkyti valstybės įmonę „Regitra“ į akcinę bendrovę ir valstybės turto investavimo“ projektas. Jį priėmus, turės būti parengti vidaus reikalų ministro įsakymų, reikalingų valstybės įmonės „Regitra“ pertvarkymui į akcinę bendrovę, projektai.

Valstybės įmonę „Regitra“ pertvarkius į akcinę bendrovę turės būti keičiami ir kiti teisės aktai, kuriuose yra nuorodų į pakeistą institucijos pavadinimą (Vyriausybės nutarimai, vidaus reikalų ministro įsakymai).

Įstatymų projektuose numatyta, kad Vyriausybė ir Vidaus reikalų ministerija reikalingus teisės aktus turi priimti iki 2024 m. birželio 30 d. Siekiant sklandaus pertvarkos įgyvendinimo, siūlome įvertinti galimybę Vyriausybei ir Vidaus reikalų ministerijai reikalingus teisės aktus priimti anksčiau (pvz. iki 2024 m. gegužės 1 d.).

Dėl lėšų įgyvendinimui

Lydraštyje nurodyta, kad Įstatymams įgyvendinti valstybės, savivaldybių biudžetų ar kitų valstybės fondų lėšų neprireiks. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 23 straipsnio nustatyta tvarka rengiant ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl sutikimo pertvarkyti valstybės įmonę „Regitra“ į akcinę bendrovę ir valstybės turto investavimo“

projektą, turi būti įsigytos nepriklausomo VĮ „Regitra“ turto vertinimo paslaugos. Šios paslaugos bus įsigytos iš Įmonės vidinių išteklių, kurių preliminarį vertę siekia iki 100 tūkst. Eur.

Dėl numatomų įgyvendinimo terminų

Atsižvelgiant į VĮ „Regitra“ pertvarkai į akcinę bendrovę įvykdyti būtinus atlikti veiksmus (turto vertinimas, Vyriausybės ir Vidaus reikalų ministerijos sprendimų priėmimas, po pertvarkymo veiksiančios akcinės bendrovės „Regitra“ įstatų įregistravimas juridinių asmenų registre ir kt.) siūlomas teikiamų įstatymų projektų įsigaliojimo terminas – 2024 m. liepos 1 d. Atkreiptinas dėmesys, kad Valstybės valdomų įmonių pertvarkos ir valdymo centralizavimo priemonių plane, kuriam Vyriausybė pritarė 2023 m. liepos 31 d. pasitarime, numatytas teisinės formos pakeitimo terminas – 2023 m. gruodis.

Svarbiausias tikėtinas pokytis:

- 1. Geresnis korporatyvinis valdymas:** akcinėje bendrovėje privalomi valdymo organai yra visuotinis akcininkų susirinkimas, administracijos vadovas ir ne mažiau kaip vienas kolegialus valdymo organas – stebėtojų taryba ar valdyba. Stiprus kolegialių organų vaidmuo ir atskirtos akcininkų, administracijos ir kolegialių valdymo atsakomybės didina veiklos tęstinumą, tvarumą, grąžą, skaidrumą ir efektyvumą.
- 2. Valstybės kaip akcininko tikslų įgyvendinimas ir kontrolė per visuotinio akcininko susirinkimo kompetenciją.**
- 3. Didesnės galimybės veiklos plėtrai** – naujų paslaugų diegimas, teikiamų administracinių paslaugų kokybės gerinimas. 2022 m. VĮ "Regitra" metinėje ataskaitoje nurodoma, kad "2022 metais atlikto klientų pasitenkinimo tyrimo duomenimis 96,8 proc. klientų yra patenkinti įmonės teikiamomis paslaugomis" (atsižvelgiant į tai reikėtų patikslinti aiškinamąjį raštą).
- 4. Galimybė teikti ir vystyti komercines paslaugas.** Galima lankstesnė atlygio politika ir konkurencingesnis aukštesnės kvalifikacijos specialistų pritraukimas, sudarantis galimybes paslaugų vystymui (pavyzdžiui, pritraukus aukštos kvalifikacijos IT specialistus būtų vystomas paslaugų teikimą skaitmeniniais kanalais ir didinama paslaugų, suteiktų elektroniniu būdu, dalis (2022 m. jos sudarė 29,7 proc.).
- 5. Efektyvesnis turto valdymas.**
- 6. Užtikrinama grąža valstybės biudžetui už akcinės bendrovės teikiamas paslaugas. .**
- 7. Neatlygintinai ir nenaudojant valstybės biudžeto lėšų administruojami valstybės nustatyti mokesčiai ir rinkliavos** (transporto priemonių registracijos mokesčiai).
- 8. Svarbių valstybinės reikšmės projektų įgyvendinimas nenaudojant valstybės biudžeto lėšų** (VRM nurodo Transporto priemonių savininkų apskaitos sistemos sukūrimą) .

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas teiktas derinti per TAIS. Nesuderintos pastabos pateiktos Derinimo pažymoje.

Teisingumo ministerija teikė pastabą, kad atsižvelgiant į tai, kad projektais siekiama, valstybės įmonę „Regitra“ pertvarkius į akcinę bendrovę (valstybės valdomą įmonę), akcinei bendrovei „Regitrai“ (valstybės valdomai įmonei) suteikti viešojo administravimo įgaliojimus, o šiuo metu esantis reguliavimas to neleidžia, projektai negalėtų būti priimti anksčiau, nei bus priimti Viešojo administravimo įstatymo pakeitimai, todėl projektai turėtų būti teikiami ir svarstomi arba kartu su Viešojo administravimo įstatymo pakeitimais (kaip Viešojo administravimo įstatymo projekto paketo dalis) arba jau tik po Viešojo administravimo įstatymo pakeitimų priėmimo ir paskelbimo. Atkreiptinas dėmesys, kad reikalingos Viešojo administravimo įstatymo pataisos yra Vyriausybės pateiktos Seimui 2023 m. birželio 1d. ir planuojamos svarstyti Seimo posėdyje VII (rudens) sesijoje Seime.

Susisiekimo ministerija prašo užtikrinti, kad, kituose teisės aktuose šiai įmonei anksčiau deleguotos funkcijos būtų vykdomos ir toliau, pavyzdžiui, Vyriausybės nutarimu valstybės įmonė „Regitra“ yra paskirta nacionaliniu ryšių palaikymo punktu, kuris atsakingas už keitimąsi su Direktyvos 2014/45/ES taikymu susijusia informacija ir duomenimis su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis narėmis ir Europos Komisija.

Teisės grupė siūlo apsvarstyti trijų pateiktų projektų apjungimo galimybes numatant, prireikus, skirtingas atskirų nuostatų įsigaliojimo datas. Taip pat pritaria Teisingumo ministerijos nuomonei dėl įstatymų projektų priėmimo tik po to, kai (jei) Seimas priimtų Viešojo administravimo įstatymo pakeitimo įstatymo

projektą.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Atsižvelgiant į tai, kad teikiami įstatymų projektai bus svarstomi Seime, jie turi atitikti ne tik Vyriausybės darbo reglamente, bet ir Seimo statute nustatytiems reikalavimams, atskleista duomenimis pagrįsta informacija kokių teigiamų rezultatų laukiama siūlomais pakeitimais bei kaip planuojami pokyčiai atsilieps verslo sąlygoms ir plėtrai.

1. Projekto teikimas bei aiškinamasis raštas neatitinka Vyriausybės darbo reglamente ir Seimo statute nustatytų reikalavimų - Projektu siūlomi sprendimai nepagrindžiami, nenurodyta kokią sprendimų naudą patirs valstybė, ūkio subjektai ar asmenų grupės; iš teikiamo aiškinamojo rašto neaišku, kokio tikimasi rezultato; nenurodyti rodikliai pagal kuriuos bus stebimas sprendimo įgyvendinimas ir kaip bus vykdoma sprendimų įgyvendinimo stebėseną; nepateikti numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai.
2. Neatskleista duomenimis pagrįsta informacija ir kokie valstybės lūkesčiai pasirenkamam įmonės valdysenos modeliui (kokio tikimasi pokyčio įmonės konkurencingumo, skaidrumo, klientų pasitenkinimo įmonės teikiamomis paslaugomis aspektais, lyginant su esama situacija);
3. Neaišku kokią grąžą už akcinės bendrovės teikiamas paslaugas tikimasi užtikrinti valstybės biudžetui. Ar pakeitus valstybės įmonės teisinę formą į pažangesnę akcinės bendrovės formą ir pertvarkius jos valdymą bei veiklos organizavimą bus didinama valstybės grąža?
4. Aiškinamajame rašte nurodyta, kad pertvarkius įmonės valdymo formą numatoma galimybė teikti ir vystyti komercines paslaugas, tačiau neatskleista informacija, kokias komercines paslaugas numatoma teikti;
5. Aiškinamajame rašte nurodoma, kad viena iš VĮ "Regitra" pertvarkos naudų ("galimybių") - didesnės galimybės pasitelkti aukštos kvalifikacijos IT specialistus. Siūlome šią numanome naudą sieti su geresne įmonės vadyba ir valdymu, sudarančiu sąlygas pritraukti darbuotojus ir sudaryti įmonėje konkurencingas darbo sąlygas apskritai. Nėra pateikti informacija ir duomenys, kodėl VĮ "Regitra" dabar negali pritraukti reikalingų darbuotojų, kiek trūksta aukštos kvalifikacijos IT specialistų ir kokių paslaugų sukūrimui juos reikia pasitelkti;
6. Nepateikta informacija ar buvo atliktas teikiamų įstatymų projektų išsamesnis galimo poveikio vertinimas, ar buvo įvertinta alternatyva, numatanti viešojo administravimo įgaliojimų įgyvendinimą ne valstybės valdomoje bendrovėje (ši nuostata yra įtvirtinta 2021 m. lapkričio 10 d. Vyriausybės pasitarimo protokole Nr. 59).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vilija Vervečkienė

Viešojo valdymo grupė, patarėja